

ТЕОРІЇ ВПЛИВУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

ПРОХОРОВА Марина Едуардівна,

кандидат економічних наук, доцент,

Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету

ЛОТОЦЬКА Юлія Вікторівна

бакалавр спеціальності «міжнародні економічні відносини»,

Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету

У статті проаналізовано теорії впливу іноземних інвестицій на економічне зростання країни. Представлено еволюцію поглядів на прямі іноземні інвестиції, їх переваги та недоліки та безпосередній вплив на економіку країни, у тому числі на збільшення національного доходу та темпи економічного зростання.

Ключові слова: теорії прямих іноземних інвестицій (ПІІ), інтерналізація, економія на масштабі, еkleктична парадигма, конкурентна перевага націй, парадигма «летючих гусей», життєвий цикл товару, олігополія і ПІІ

Вступ і постановка проблеми. Необхідною умовою розвитку підвищення конкурентоспроможності національної економіки є залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ), які приносять нові технології та сучасні методи управління, а також сприяють розвитку вітчизняних інвестицій, які в змозі зіграти величезну роль в економічному піднесенні країни. Сьогодні з упевненістю можна сказати і це підтверджує досвід багатьох країн, що розвиваються, що інвестиційний бум в економіці починається з приходу іноземного капіталу.

Ступінь розробленості проблематики. Деякі аспекти цього питання висвітлені в працях вітчизняних науковців, зокрема Маргіта Н.О., Климка Г.Н., Киришуна Л.В., Пюро О.М., Кравчука Т.П., Романова Т.В., Попова О.Ю. Під час аналізу їхніх праць було виявлено деякі аспекти функціонування теорій ПІІ та їх значення при побудові економічної стратегії країни.

Мета статті полягає в окресленні положень ключових теорій впливу іноземних інвестицій на економічне зростання та можливостей уряду застосовувати їх при розробленні інвестиційної політики держави.

Викладення основного матеріалу. Теорії ПІІ відображають основний спектр мотивів поведінки інвесторів на світовому ринку, а також дозволяють визначити ступінь і форми впливу ПІІ на динаміку і механізм економічного розвитку різних країн. На цій основі держави можуть здійснювати продуману стратегію, спрямовану на стимулювання припливу ПІІ та підвищення ефективності їх використання. Вчені-економісти вважають, що для побудови власної бази залучення ПІІ, яке є необхідним, але не достатнім фактором економічного успіху, політикам країн, що знаходяться на етапі становлення ринкових відносин, необхідно ознайомитися з міжнародними дослідженнями, покликаними забезпечити теоретичний базис при розробці національної інвестиційної стратегії.

Розглянемо основні теорії ПІІ:

А. Сміт показав, що в умовах обмежень на вивіз грошового капіталу курс національної валюти знижується, ціни підвищуються, бо кількість грошей (золота і срібла) перевищує дійсний попит в країні. У цьому випадку ніщо не може перешкодити вивезенню грошей із країни.

Для забезпечення економічного прогресу суспільства необхідно максимізувати норму чистих інвестицій, тобто різницю між тими видами діяльності, які мають своїм результатом нагромадження капіталу, і тими, що обслуговують домашні господарства. Якщо в країні бракує капіталу, то невиробниче споживання заощаджень у сфері послуг (для задоволення марнотратного попиту) для економічного розвитку може стати так само згубним, як і недостатня кількість заощаджень [6].

Для збільшення можливості створювати доходи заощадження слід використовувати для випуску виробничого обладнання або на технічні вдосконалення (виробниче споживання або виробниче нагромадження).

Сміт виходить із того, що обсяги заощадження дорівнюють інвестиційним запасам, оскільки нагромадження вільних грошових коштів без наступного їх застосування («про запас») є винятковим явищем. Тому, на його думку, хоча банківський кредит теж використовується для

фінансування виробничих витрат, приріст основного капіталу залежить від реінвестування виробничих прибутків.

Сприяння економічному розвитку А.Сміт розуміє як часткове втручання держави в економічні процеси, зокрема з метою обмеження непродуктивного споживання, яке гальмує інвестування [6].

Він також висловлювався за державне регулювання норми процента й мінімуму заробітної плати. А. Сміт указує на залежність між ставкою процента та інтенсивністю інвестування. Тому, на його думку, процентні ставки з метою поживлення інвестування мають регулюватись державою і обмежуватись на рівні 5%, щоб полегшити доступ до капіталів і зменшити марнотратне споживання частки, отриманої у вигляді ренти та процента.

Він не пише про прямий зв'язок інвестицій і зайнятості, хоча цілком слушно зауважує, що нормальний рівень заробітної плати підтримується стихійним ринковим механізмом, тобто залежить від попиту і пропозиції на ринку праці. Намагаючись збільшити прибутки, власники капіталів завжди намагатимуться зменшити заробітну плату. Зниження заробітної плати призводить до зменшення пропозиції робочої сили та падіння її продуктивності, а значне підвищення спричиняє надмірне пропонування робочої сили і, як наслідок, її здешевлення, або зростання непродуктивного споживання. Тому держава в інтересах суспільного нагромадження капіталів повинна контролювати мінімальний рівень заробітної плати, утримуючи його в оптимальних межах.

Для забезпечення економічного прогресу суспільства необхідно максимізувати норму чистих інвестицій, тобто різницю між тими видами діяльності, які мають своїм результатом нагромадження капіталу, і тими, що обслуговують домашні господарства. Якщо в країні бракує капіталу, то невиробниче споживання заощаджень у сфері послуг (для задоволення марнотратного попиту) для економічного розвитку може стати так само згубним, як і недостатня кількість заощаджень [3].

Д. Рікардо вперше поставив питання про можливість переміщення підприємницького капіталу і праці в країні з абсолютними перевагами, відповідно з низькими витратами виробництва і високою нормою прибутку.

Д. Рікардо був першим, хто вважав неможливим «примусове заощадження», за яким підвищення цін веде до відповідного поживлення інвестицій. Він вважав, що збільшення реальних інвестицій є тимчасовим явищем, а заощадження в найближчому часі набудуть форми скарбів.

Д. Рікардо критикував надлишкову емісію банкнот у Англії, проте він зазначав, що саме ця політика банків може перерозподілити доходи на користь підприємств, адже присутнє відставання зростання рівня заробітної плати від зростання рівня цін. На його думку, зростання цін на споживчі товари обмежує можливість матеріалізації надлишкових грошових коштів, з чого впливає його заперечення «примусового заощадження».

Д. Рікардо не вважав грошовий кредит джерелом інвестицій, а, навпаки, заперечував твердження, що «кредит може породжувати капітал», тому й не сформулював власної теорії процентної ставки та її ролі в регулюванні інтенсивності інвестування. Але він визнавав як те, що ставка процента залежить від грошової емісії, хоча тяжіє до вирівнювання у довгостроковому періоді, так і те, що інфляція через залучення тимчасово вільних ресурсів сприяє збільшенню реального випуску продукції [7].

Д. Рікардо охарактеризував зворотну сторону поживлення інвестиційних процесів у країні, і, хоча й заперечував можливість надвиробництва та криз, визнавав імовірність виготовлення якогось товару в кількості, що значно перевищить попит. Але це, на його думку, явище тимчасове і таке, що «не може статися одночасно з усіма товарами» [7].

Вільна міжнародна торгівля сприяє врівноважуванню попиту на інвестиції і створює умови для дальшого розвитку економіки, з чого Д. Рікардо зробив висновок, що у країні неможливе утворення надлишку капіталів.

Згідно з доктриною відносних переваг, капітали також можуть забезпечувати країни відносними перевагами. Країни, які роблять більші витрати при виробництві певного товару, можуть бути конкурентоспроможними саме завдяки відносним перевагам, які вони отримали внаслідок інвестування пріоритетних галузей.

Ж.Б. Сей, на відміну від Д. Рікардо, вважає, що кредитні гроші є важливим джерелом інвестицій, яке впливає на ефективний попит більше, ніж доходи, що забезпечують заощадження, оскільки заощадження часто набирають вигляду скарбів і не можуть за умов циклічності швидко перетворюватися на інвестиції.

Він визнає кредитні гроші товаром, що має власну ціну, яка формується під впливом попиту та пропозиції. Це інвестиційне джерело більш гнучко реагує на зміни інвестиційної кон'юнктури, ніж заощадження, і не обмежується в розмірах. Тому в грошовій економіці, на його думку, заощадження не завжди мають дорівнювати інвестиціям. Рівновага на інвестиційному ринку досягається завдяки кредитним коштам та цінам на них [2].

Ж.Б. Сей стверджував, що обсяги грошової маси, впливаючи на ціни і ставку процента, можуть стримувати зростання пропозиції інвестицій.

Ж.Б. Сей визнавав і можливість криз перевиробництва, але вважав, що попит на інвестиції та пропозиція таких урівноважують економіку. Отже, Ж.Б. Сей підійшов майже впритул до визначення інвестиційної теорії економічної рівноваги [2].

Хоча Ж.Б. Сей зазначав, що міжнародний рух капіталів не потребує державного втручання, виходячи із об'єктивних законів, проте на його думку, держава повинна стимулювати інвестиційний попит і контролювати рух кредитних грошей.

Дж. М. Кейнс (1936) вважав, що країна тільки тоді може перетворитися на дійсного експортера капіталу, коли її експорт товарів перевищить імпорту, а зростання зарубіжних інвестицій повинно підтримуватися позитивним сальдо торговельного балансу країни-експортера. У зв'язку з цим необхідно перерозподіляти фактори виробництва на користь експортоорієнтованих галузей. Це призведе до здешевлення експорту і підвищення ефективності капіталу в експортних галузях, а також скоротить попит на імпортні товари.

Ф. Махлуп вважав, що експорт капіталу, впливаючи на вітчизняні інвестиції, може накладати на них певні обмеження. У країнах, що імпортують капітал, стимулюється ріст інвестицій, що, відповідно, збільшує споживання і зростання національного доходу.

Р. Харрод стверджував, що якщо в країні заощадження перевищують інвестиції, то темпи економічного зростання сповільнюються, що призводить до посилення тенденції вивозу капіталу. Це твердження впливає із рівняння Р. Харрода, при якому темп економічного зростання є прямо пропорційним коефіцієнту інвестицій та обернено пропорційним капіталоемності.

Спираючись на положення концепції стимулювання попиту з урахуванням ефекту мультиплікатора, **Є. Домар** розробив найпростішу модель економічного зростання. При цій моделі приріст інвестицій є фактором збільшення попиту та пропозиції, а сам випуск товару залежить від капіталу. Із його моделі випливає, що темп приросту реального доходу в економіці пропорційний нормі заощаджень та граничній продуктивності капіталу (або прирістній капіталовіддачі). При цьому слід зазначити, що інвестиції та дохід зростають з однаковим постійним у часі темпом.

Є. Домар також стверджував, що необхідно розширювати державні інвестиції і регулювати норму відсотка по них для забезпечення позитивного сальдо платіжного балансу.

Підсумовуючи розглянуті теорії та моделі руху інвестицій, можна зробити висновок, що всі вони базуються на вивченні макроекономічних показників, хоча й не торкаються поведінки індивідуальних інвесторів.

Далі хотілося звернути увагу на теорії міжнародної корпорації. Розглянемо основних представників.

Основна ідея **теорії «економії масштабу»** (Кемп, 1964) полягає в тому, що в міру зростання масштабів виробництва собівартість одиниць товару знижується. Економіка масштабу – це такий розвиток виробництва, при якому зростання витрат факторів на одиницю призводить до зростання виробництва більше, ніж на одиницю.

Технологічна теорія міжнародних корпорацій (Дж. Гелбрейт, 1969) пов'язує виникнення ПП з технологічними перевагами головних компаній розвинених країн. Тільки великі корпорації в змозі залучити необхідний для сучасного виробництва капітал; тільки вони можуть мобілізувати робочу силу необхідної кваліфікації [5].

Теорія міжнародної організації досліджує причини, з яких при досягненні певного розміру національні корпорації тяжіють до міжнародної організації. Крім того, відбувається трансформація їх цілей – від отримання прибутку до суспільної мети. При цьому держава повинна створювати умови для міжнародної діяльності національного капіталу, а також стежити за дотриманням «безкорисливої» корпоративної діяльності.

Теорія «Циклу міжнародного виробництва товарів» (Р. Вернон, 1966) розглядає динаміку взаємодії міжнародної торгівлі та ПП, характерною рисою якої є комбінування елементів міжнародної економіки (міжнародна торгівля і причини переміщення виробництва) з теорією маркетингу (крива життєвого циклу товару).

Р. Вернон розділяє життєвий цикл товару на три стадії: інноваційну, зростання продажів і стандартизації. Кожному етапу відповідає обслуговування фірми внутрішнього і зовнішнього ринку. На першому етапі – продаж продукції на внутрішньому ринку, на другому етапі – зростання експорту, на третьому етапі, коли витрати набувають особливого значення – прямими інвестиціями в іноземне виробництво.

Основний висновок **теорії «ТНК і недосконала конкуренція»** (С. Г. Хаймером, 1960; Ч. Кіндльбергер, 1969) полягає в такому: потоки прямих інвестицій ТНК спрямовуються в інші країни, коли прямі інвестори мають монопольну перевагу перед аналогічними місцевими компаніями зарубіжних країн.

Іноземні інвестори прагнуть використовувати недосконалість ринку, оскільки виробничі інвестиції за кордон пов'язані з більш високими ризиками і втратами, ніж інвестування у виробництво в країні його походження. Крім того, потрібне додаткове інвестування для покриття технічних та організаційних витрат: на дистанційне управління закордонними філіями, високі витрати на маркетингову діяльність і розвиток. Потрібно співставити ключові фактори успішності іноземної компанії із стратегіями розвитку країни-реципієнта.

Теорія «Олігополії і ПШ» (Ніккербоккер, 1973; Р. Вернон, 1974; Грем, 1978) виявляє, що в олігопольних галузях національні конкуренти автоматично прямують за лідерами ринку, що здійснюють інвестування за кордон. В 45% випадках ця стратегія спостерігається протягом трьох років від початку первинного інвестування, а в 75% – протягом семи років. Ця модель не пояснює початкові інвестиційні мотивації лідерів ринку, але вона може бути використана для відбору корпорацій, які вже проникли на даний ринок.

Творці **моделі інтерналізації** (Р. Бакклі, 1976; М. Кассон, 1981; Ругманн, 1985) вважають, що значна частина формально міжнародних операцій є фактично внутрішньофірмовими операціями між підрозділами великих господарських комплексів, які мають назву ТНК.

Сутність процесу «інтерналізації» в сучасних умовах з урахуванням нематеріальних активів фірми (нові технології, ноу-хау, ефективна система менеджменту і т. д.) полягає в тому, що ТНК, які володіють активами, прагнуть досягнути найбільшого контролю над ними та їхньою прибутковістю, і, як наслідок, виникає процес трансформування цих активів у внутрішньофірмову структуру за допомогою ПШ, витісняючи старі способи зовнішньоекономічних відносин (продаж ліцензій і патентів, експортно-імпорتنі операції). Отже, міжнародні фірми володіють конкурентною перевагою не завдяки використанню якогось одного специфічного фактора в одній сфері, а через спроможність інтерналізувати своє ноу-хау замість того, щоб передавати його іншим організаціям.

Чимало сучасних агентств у галузі ПШ переконані, що транснаціоналізаційний (інвестиційний) потенціал напряму залежить від розміру затрат на НДДКР. ОЕСР підтримує це твердження і виділяє п'ять позитивних каналів впливу ПШ на економічний розвиток: передача технологій та ноу-хау, розвиток та реструктуризація підприємств, сприяння інтеграції в міжнародну торгівлю, сприяння конкуренції в приватному секторі, сприяння формуванню людського капіталу.

Теорія інтерналізації вбачає основну роль ПШ в тому, що вони можуть стати важливим джерелом залучення і впровадження сучасних технологій в економіку приймаючої країни. Отже країнам, які прагнуть залучити ПШ, потрібно запровадити політику, згідно з якою значна частина коштів буде виділятися на НДДКР; з точки зору компанії вона оптимізує економічну ефективність використання власних активів обмежуючи їх переміщення мережею власних відділень.

Парадигма «летючих гусей» була розроблена в кінці 30-х років, японським ученим К. Акамацу. На його думку, існують три фази розвитку галузі:

Фаза 1: продукція надходить в економіку через імпорт від зарубіжних виробників.

Фаза 2: для задоволення зростаючого національного попиту відкриваються нові місцеві виробництва.

Фаза 3: надлишки продукції експортуються на нові зарубіжні ринки.

К. Акамацу побудував свою парадигму на основі спостереження за текстильною промисловістю Японії. Він відкрив, що послідовне поява імпорту, місцевого виробництва та експорту графічно нагадують формування зграї диких гусей.

Через 40 років Озава і Коджіма на основі досліджень показали, що за допомогою ПШ відбувається прискорення базової моделі економічного зростання по К. Акамацу. Вони досліджували стратегії японських компаній, які перемістили свої виробництва і менеджмент на сусідні ринки Китаю і Південно-Східної Азії, і виявили, як на основі технологічної та фінансової участі іноземних ТНК активізувався економічний прогрес у країнах, що розвиваються. Таким

чином, модель «летючих гусей» створена з позиції наздоганяючої країни і являє собою, по суті, модель «циклу подолання відставання».

У своїй роботі «**Конкурентна перевага націй**» М. Портер (1990) проілюстрував динамічну взаємодію між стратегіями ТНК і конкурентними перевагами країн-реципієнтів.

М. Портер виділив чотири види стратегій, котрі свідчать про стадії розвитку країни:

- 1) стадія факторів виробництва (природних ресурсів, дешевої робочої сили тощо);
- 2) стимулювання інвестицій;
- 3) впровадження інновацій;
- 4) примноження багатства [6].

На першій стадії дешева робоча сила та природні ресурси використовуються для створення трудомістких чи матеріалоемних товарів. На другій стадії розпочинається капіталоемне виробництво, зростає роль кваліфікованої робочої сили, а також технологій. На наступному етапі виробництво переводиться у сферу високотехнологічної продукції, при цьому держава активно стимулює науково-технічний розвиток, що призводить до значного припливу ПІІ.

Еклектична парадигма (Дж. Даннінг, 1981) виявляє, що міжнародні корпорації шляхом прямого інвестування за кордоном прагнуть реалізувати переваги, які мають у порівнянні з зарубіжними фірмами: переваги власника (О-переваги), місця розміщення виробництва (L-переваги), інтернаціоналізації (I-переваги).

Еклектична парадигма допомагає проаналізувати те, як країна проходить шлях інвестиційного розвитку, стаючи джерелом ПІІ. Концепція «шлях інвестиційного розвитку націй» розглядає пряму залежність імпорту та експорту ПІІ від рівня економічного розвитку країни. Дж. Даннінг виявляє п'ять фаз розвитку країни, кожна з яких визначає, чи буде країна донором чи реципієнтом ПІІ.

У разі позитивної позиції країна стає нетто-експортером інвестицій, а при негативній – нетто-імпортером ПІІ. Детермінантою ПІІ-позиції країни є показник ВВП на душу населення. Дана теорія припускає, що фірми розміщують ПІІ в інших країнах з низьким відношенням ВВП на душу населення доти, доки країни їх походження не досягнуть п'ятої фази.

За цією теорією країни можуть прогнозувати рух ПІІ, виходячи із показників ВВП та фаз розвитку країни, і впроваджувати вдосконалену інвестиційну політику, що допоможе країні залишатись інвестиційно привабливою.

Теорія «Шлях інвестиційного розвитку країни» (Дж. Даннінг, 1981; Нарула, 1994) стверджує, що імпорт та експорт країною ПІІ прямо залежать від рівня її економічного розвитку щодо решти світу. Країни можуть бути реципієнтами інвестицій і / або зовнішніми інвесторами в залежності від їх класифікації, яка визначає, на якій фазі свого інвестиційного розвитку вони знаходяться. Дана теорія припускає, що країни проходять п'ять етапів розвитку. Відповідно до цієї теорії, компанії розміщують ПІІ на тих ринках, де ВВП на душу населення є нижчою, ніж у країні-інвесторі і доти, доки країни-інвестори не досягнуть п'ятого етапу їх інвестиційного розвитку.

Ю.Г. Гришасва у своєму дослідженні «Методичний інструментарій до визначення факторів впливу на формування інвестиційної привабливості» для побудови регресійного рівняння використовує 16 незалежних змінних, таких, а саме: обсяг ВВП, інфляція у цінах споживачів, офіційний курс гривні до долара, обсяг імпорту товарів, відкритість економіки, обсяг інвестицій в основний капітал, кількість реформованих об'єктів, щільність населення, чисельність економічно активного населення, пропозиція робочої сили на ринку, середньомісячна зарплата, середньомісячний обсяг сукупних ресурсів домогосподарств, обсяг роздрібного товарообороту, обсяг виконаних науково-технічних робіт, чисельність науково-технічних спеціалістів на 1 тис. чол., щільність автошляхів [8].

З цього можна зробити висновок, що:

- при зростанні ВВП на 1% обсяг ПІІ збільшиться на 3,54 %;
- при зростанні темпу інфляції на 1% ПІІ знизиться на 3,75%;
- збільшення темпу зростання економічно активного населення на 1% приведе до збільшення обсягів ПІІ на 4,82%;
- збільшення темпів зростання середньомісячної заробітної плати на 1% призведе до зменшення приросту ПІІ на 1,32% в наступному році.

Отже, країнам слід аналізувати основні макроекономічні показники і, виходячи із їх даних, корегувати власну інвестиційну політику.

Висновки. Таким чином, на основі аналізу положень теорій ПІІ можна зробити висновок, що засновники класичної школи економічної теорії А. Сміт і Д. Рікардо розглядали міжнародну торгівлю як двигун інтернаціоналізації і інтеграції світовому економіки. Міжнародна торгівля розглядалася як основний каталізатор зростання національного добробуту. З 50-х років ХХ ст. почалася широкомасштабна міжнародна діяльність американських ТНК, основним видом діяльності яких є здійснення прямих інвестицій за кордон, що спонукало вчених розвивати теорії, які б пояснили їх економічну сутність і причини їхнього руху.

Таким чином, з 60–70-х років у західній політекономії з'явилося зовсім новий напрям у теоретичних дослідженнях міжнародного руху капіталу, предметом якого стали прямі іноземні інвестиції.

Теорії ПІІ характеризують ситуацію, коли капітал вивозиться не тільки з метою забезпечення своїх виробництв ресурсами, а перш за все заради отримання додаткового прибутку від використання наявних технологічних, управлінських, інформаційних переваг, які можуть реалізуватися лише в країні-реципієнті.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Сміт А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Кн. I–III. – М.: Наука, 1993. – 568 с.
2. Рикардо Д. Сочинения. – Т. I. – 240 с.
3. Дука А. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посібник / А.П. Дука. – Вид. 2-е. – К.: Каравела, 2008. – 432 с.
4. Мельник В. Міжнародна інвестиційна діяльність. Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 249 с.
5. Реверчук С., Вовчак О., Кубів С. та ін. Інституційна інвестологія. – К.: Атіка, 2004. – С. 208
6. Татаренко Н., Поручник А. Теорії інвестицій: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 160
7. Fischer Paul Foreign direct investment in Russia. Strategy for Industrial Recovery. Macmillan Press Ltd., 2000
8. Гришаєва Ю. Г. Методичний інструментарій до визначення факторів впливу на формування інвестиційної привабливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>

Прохорова М. Э., Лотоцкая Ю. В. Теории влияния иностранных инвестиций на экономический рост страны. / Институт международных отношений Национального авиационного университета.

В статье исследовано влияние теорий иностранных инвестиций на экономический рост страны. Представлена эволюция взглядов на ПИИ, их преимущества и недостатки и непосредственное влияние на экономику страны, в том числе на рост национального дохода и темпы экономического роста.

Ключевые слова: теории прямых иностранных инвестиций (ПИИ), интернализация, экономия на масштабе, эклектическая парадигма, конкурентное преимущество наций, парадигма «летающих гусей», жизненный цикл товара, олигополия и ПИИ.

Prokhorova M.E., Lototska I.V. The impact of foreign investment theories on economic growth of the country / Institute of International Relations of the National Aviation University.

The paper describes the influence of foreign investment theories on economic growth of the country. It specifically analyzes the evolution of views on FDI, their advantages and disadvantages, and the direct impact on the economy, including the growth of national income and economic growth.

Foreign direct investment (FDI) influences the host country's economic growth through the transfer of new technologies and know-how, formation of human resources, integration in global markets, increase of competition, and firms' development and reorganization. Empirically, a variety of studies considers that FDI generate economic growth in the host country.

However, there is also evidence that FDI is a source of negative effects. Given this ambiguity of results, the present paper makes a review of the existing theoretical and empirical literature on the subject, intending to shed light on the main explanations for the divergence of results in different studies. The main idea that stands out in this review is that the effects of FDI on economic growth are dependent on the existing or subsequently developed internal conditions of the host country (economic, political, social, cultural or other). Thus, the host countries authorities have a key role in creating the conditions that allow for the leverage of the positive effects or for the reduction of the negative effects of FDI on the host country's economic growth.

It also shows that foreign multinationals are attracted by the market size, and that they invest heavily in industries with intensive R&D combined with marketing efforts. A strongly competitive home market can sharpen a firm's competitive advantage relative to firms located in less competitive markets. This phenomenon is known as Porter's "diamond of national advantage". It is one of the most popular theories that used all over the world.

This article explains the flow of investment capital into and out of a country by investors who want to maximize the return on their investments. One of the major factors that influences international investment is the potential return on alternative investments in the home country or other foreign markets.

Keywords: foreign direct investment theory (FDI), internalization, economies of scale, eclectic paradigm, the competitive advantage of nations, the paradigm of «flying geese», the product life cycle, oligopoly and FDI.